

ТЫЗЭКЬОТМЭ – ТЫЛЪЭШ!

Адыгэ макъ

Голос
адыга

Республика Адыгея
ПРАВИТЕЛЬСТВО РЕСПУБЛИКИ АДЫГЕЯ

1923-рэ ильесим
гъэтхапэм
къышегъэжьагъэу къидэкъы

№ 226 (22196)

2020-рэ ильес

ГЪУБДЖ

ТЫГЪЭГЪАЗЭМ и 15

ОСЭ ГЪЭНЭФАГЪЭ ИИЭП

къыхэтутыгъэхэр ыкы
нэмикі къебархэр

тисайт ижъугъотштых

WWW.ADYGOVOICE.RU

6 +

Адыгэ Республикаем и Правительствэ игъэзет

Адыгеим и Лышъхъэ «Единэ Россием» исоциальнэ онлайн-форум хэлэжьагъ

Партиеу «Единэ Россием» иапэрэ социальнэ онлайн-форум хэлэжьагъэх Урысыем и Президентэу Владимир Путиныр, партием и Тхаматэу Дмитрий Медведевыр, федеральнэ министрэхэр, «Единэ Россием» иволонтер гупчэхэм ахэтхэр.

Адыгеим ыцлэхэй форумым хэлэжьагъ
республикэм и Лышъхъэу, партиеу
«Единэ Россием» ишъольыр къутамэ и
Секретарэу Къумпъыл Мурат.

Пандемилем ильэхъан цыфхэм волон-
тер ыпсырьоу арагъэгъотирэм, гуфа-
клохэм ядвижение зыэрэргэжьешом-
бъущт шыкъэм мыш щатегушыягъэх.
Иофхъабзэр къызээуихызэ, Дмитрий
Медведевым амалэу зерахъагъэхэм —
зыэрэрахъумэрэ пкыгъохэм транс-
портымрэ медицинэ учреждениехэм
къазерафагъотыгъэхэм, цыфхэм, биз-
несым ыпсырьоу аратыгъэм ыкы нэ-
мыкъхэм ягугу къышыгъ.

Дмитрий Медведевыр гуфаклохэм
пшъэрьильэу яэхэм къатегушыягъ.
Ахэм ащыхъа врачхэр автомобилькъэ
сымаджэхэм адэжь нэгъесигъэнхэр,
ыпсырьоу пынкъэ зимишыкъягъэ сымаджэхэр
автомобилькъэ къэшгэжьэнхэр,
медицинэ иофышэхэм гъомылапхъэхэр,
сымаджэхэм ызэгъу уцхэр алэгъэхъэ-
гъэнхэр ыкы нэмикъхэр. Телефон номер

зыкъеу 122-м иколл-гупчэхэм ыпсырьоу
ятыгъэн, «зонэ плъыхжым» иоф щы-
зышээрэ медицинэ иофышэхэм яунагъо-
хэм адэгъээн зэрэфаем шыхъафэу
ягугу кашыгъ.

Урысыем Федерацием и Президентэу
Владимир Путиныр волонтер проектхэм
ятегушыяэн хэлэжьагъ. Иофхъабзэм
хэлажьэхэрэм шүүфэс къарихи, къэралыгъом ипащэ гуфаклохэм иофышо
зэрэгэцакъэрэр къыуагъ. Хэгъэгум и
Президент пандемилем ильэхъан гуфа-
клохэм мэхъянэхшо зинэ пшъэрьиль заулэ
зэрэгэцэлгээгъэр хигъеунэфыкъыгъ.

Форумым икіеуххэм къатегушыяээ,
Адыгеим и Лышъхъэу Къумпъыл Мурат
зэрэхигъэунэфыкъыгъэмкъэ, зэпахырэ
узым зыкъызышиштэгъэ аперэ мафэхэм
къащегъэжьагъэу республикэм игуфа-
клохэр медицинэ иофышэхами, нэмикъ
цыфхэм ыпсырьоу афэхъугъэх. Партиеу
«Единэ Россием» ишъольыр къутамэ,
Урысые общественнэ движениеу «Во-
лонтеры — медики» зыфиорэм, респуб-

ликъэм ипредпринимательхэм респуб-
ликэм ис нэжж-люхъхэмрэ гъот макъ-
зиле унагъохэмрэ ыпкъэ хэмийльэу гъо-
мымлапхъэхэр зэрьль лальмэхъэр аяла-
гъэхъягъэх, нэбгырэ мин 65-м ехъумэ
ащ фэдэхэр афагъыгъэх.

— «Единэ Россием» ипартийнэ
гүхэлхэр гъэцкэлэгъэнхэмкъэ
Адыгеим иволонтерхэм Ио-
фышихо аялагъ. Зыныбжэ
хэктомагъэхэм ыкыи щыкылагъэ
зиэхэм гъомылапхъэхэр, Иэз-
гъу уцхэр аялагъэхъягъэх.
Непи мы Иофшиэнэр ляагъэ-
къуатэ. Волонтерхэр цыфхэм
Иопылэгъу афэхъуух, шушилагъэр
ягъогогъу. Ар къыгъэлэгъуагъ
ильтэсийн зыныбжэ сабыр
зэктодым Мыекъуап щыпсэурэ
нэбгырабэ лъыхъунэу къы-

зэрэдэкъыгъэхэр, — къыуагъ
Къумпъыл Мурат
Джащ фэдэу «Единэ Россием» ишъо-
льыр къутамэ республикэ клиникэ ин-
фекционнэ сымэджэцым илофышэхэм
автомобиль пынкъэу «Лада Веста»
зыфиорэр аритыгъ, партием хэтхэм
ямылъкулэ медицинэ ыпсырьоу пынкъэ
языгъэгъотырэ Адыгэ республикэ стан-
циион реанимобиль къыфащэфыгъ.

Урысыем Ѣызэрхъэгъэ
Иофхъабзэу «Мы вместе»
зыфиорэм Адыгеим Ѣыщ
гуфэкю 1200-м ехъу хэ-
лэжьагъ. 380-рэ фэдизыр
пысуныгъэм икъэухъумэн
фэгъэзэгъагъ. Гуфэкю-ме-
дик 50-м ехъумэ «зонэ
плъыхжым» Иоф щашцэ.

Шъольыр волонтер штабын хэхъэх
партиеу «Единэ Россием» иреспубликэ
отделениерэ Урысые народнэ фронтым
ирегион отделениерэ яволонтерхэр,
апшъэрэ еджаплэхэм ачлэс гуфаклохэр,
предпринимательхэр, Адыгеим иргани-
зациян зэфэшхъафхэм ялтыклохэр.

Адыгэ Республикаем и Лышъхъэ
ипресс-къулыкъу

ЗэгурыЛоныгъэ ахэлъэу льыхъуагъэх

ЗэрэкЮдыгъэмкЭ макъэ къагъиугь

Матвей зэрэкЮдыгъэм фэгъэхыгъэхэбарыр социальнэ хьытыухэм янэклубъю зэфэшхъафхэм къархагъэх. Ащ щыгыгъэр, итеплээ зыфедэр къаратхагъэх. УФ-м и Следственне комитет республикэмкэ и Гээлорышланлэ пешшорыгъэшьэу къызэртигъэмкэ, сабый цыклюмрэ ным инэлосэ хульфыгъэмрэ зэгүүсэхэу къакхуяштыгь. Хульфыгъэр гүнэгьу бзыльфыгъэм дэгүшгээфэ кэлцэйкүр ىеклэкыгь.

Лыхъон Иофхъабзэхэр

Матвей зэрэкЮдыгъэм фэгъэхыгъэхэбар зэхээхыхыгъэ пстэури къутырэу Гавердовском къызизэрэугоигъэх, штаб зэхашагь. Следственне комитетын, МВД-м ыкы МЧС-м икъулукъушэхэр,

волонтерхэр, цыф къызэркюхэр лыхъон тофхъабзэм хэлжэхагъэх. Ахэм ахэтгэх тигъээт иредакции лутхэри.

Адыгэ Республике и Лыхъон-къэгъэнэжын тофхъабзэм хэлажэхэрэм гүшгээгү афхъгуу, пстэуми зэрафэрээр ариуа. Пчыхэх хэлтогагъэмрагъажы, къээрэугоигъэхэм чыпэлэ зэфэшхъафхэр къаллыхагъэх, Матвей цыклюр къагъотыжынам акъуачи, амалэу ялэ пстэури рахыилагь.

Сабыир къагъотыжыгь

Зышкюдигъэе чыпэлэ километрищ фэдизкээлээ пчыхжэу, станицэу Хансекм дэжь, Матвей къыщагъотыжыгь. Мыш клях дэгү зэрэфхъугъэм цыфхэр лыхшэу ыгъэгушуагъэх. Сабый цыклюр кондэ къогъум къосыгь. Ащ игусэгэх хэм макъэ къызэртигъэуагъэр ары мэ-

Адыгэим икъутырэу Гавердовскэм щыпсэурэ ильэсийн зыныбжь Матвей цыклюр зыдэхуагъэр амышэу зэрэкЮодыгъэм республикэм имызакью, тикъэрэлыгъо ишъольыр зэфэшхъафхэм ашыпсэурэ цыфхэр лыхшэу ыгъэгумэкыгъэх, зэридзагъэх. Сабый цыклюр псау къагъотыжынэу Тхъэм ельэуцтыгъэх, мы чыпэлэ къэкён зымыльэкыщхэр унагъом, ным гүшгээ фабэхэмкэ аготыгъэх.

Ханэшхо зилагъэр, ащ ишъуагъэкэ кэлэцэйкүм ильэуж техъагъэх, къагъотыжыгь.

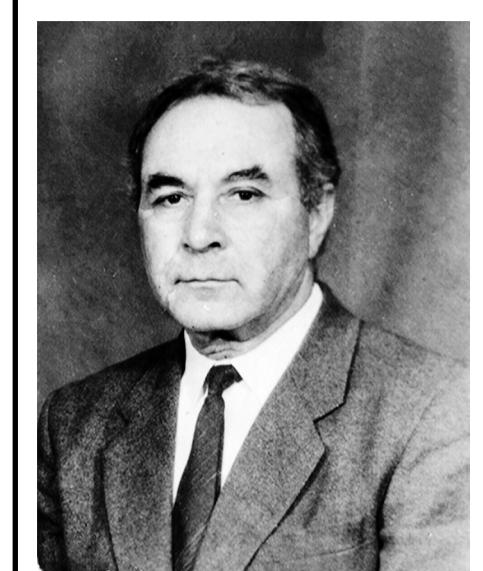
ИпсауныгъэкЭ шынаагъо ѢылЭп

Матвей къызагъотыжынам гыщтыгъэп, медикхэм псынкүэу алэклагъэхагь. Ахэм къызэралуагъэмкэ, сабыйм ипсауныгъэ изыттэктээ зи Ѣынаагъо ѢылЭп, температурэ ѢлЭп, дэгъо машхэ, мэгушо, мэджэг.

Ныр къафэрэз

Мы охтэ къинным унагъом игумэкын то зэхээзшэлээ цыфхэм, лыхъуаклохэм ыкы къэгъэнэжаклохэм, унэм исхэу Тхъэм ельэуцтыгъэм зэк'ами Матвей янэ афэрэз. Сабыйм икъэгъотыжын хэлжээгээ нэбгэрэ пэпчч шоу, дэгъо ѢылЭп къидэхуунэу афэлъяло.

**Зыгъэхъазырыгъэр
ТХАРКЬОХЬО Адам.**

ЕгъашЦЭМ тыгу ИЛЬЫЩТ

Тыгъэгъазэм и 10-м ыныбжь ильэс 93-м итэу зэльшашэрэ шэныгъэлжээу, кэлээгъаджэу Иуанэкью Нурбый Рэшьдэ ыкъом идунаи ыхъожыгь.

Нурбый сыргъэджаагь ылоу ригушхуу бэдэд ашыпсэурэр Адыгэим, Къэбертээ-Бэлькъарын ыкы Къэрэшье-Шэрдэжэсэм. «Нурбый ыоф дэсшигээ, ар сайду цыф үүшгээ, гульйтэшхо илэг» зылощтири маклэх хүщтэп. Щеч хэлжэп, ащ нахь маклэ зэрэмхууцтыр Нурбый ныбдэгээю илэгээри.

Арэуштэу цыфмэ уалытэу, уилофшагъэ осэшхо фашлэу, уицыфыгъэ ашымыгъупшэ зыхъукэ дунаеу узтетыгъэм ужы дахэ къышыгъэнагъэ мэхъу.

Иуанэкью Нурбый 1927-рэ ильэсэм тыгъэгъазэм и 21-м куаджэу Къунчыкъохъаблэ къышыхъуу. Ичилэ гупсэ щыпсэунэу мыхъугъэми, егъашэм ыгу ильэу, гүшгээгэу уфэхуу къэсми игукъэкыжь дахэмэ ахэтэу, Къунчыкъохъаблэ игүүрэ къышыгъэнагъэ.

Нурбый сэнхэхтэу къыхихыгъэм ыгурэ ыпсэрэ хэлжээ фэлэжэагь. Адигабзэм ибаигъэрэ икуугъэрэ ыгукээ зэхишлэу ильэс тлокицым ехүурэ дэлжэгэагь. Бзэм имызакью, льэлкын илорытэ жанрэ зэфэшхъафхэри Нурбый дэгүу дэдэу ышэштигъэх. 1962 — 2017-рэ ильэсхэм Нурбый Къэбертээ-Бэлькъар университетын шилэжэагь.

Нурбый анахь шэныгъэ шъхьаэу ыптытштигъэр ныдэлфыбзэм изэгъэшэн, изэхэшлэн ары. Зы мафи блигъэцкыщтигъэп адигабзэм фэлжэхыгъэу статьями в нэмийими ыоф димышлэу. Сыда пломэ, ильэпээ зэрэфэлжэхэрэм Нурбий гухахо хигъуатштигъэ. Ары къуачи къезынтигъэрэ, игүүгэ лъагэу ызэтигъэрэ.

Нурбый ѢылЭп ыгурэ къыкүйэм ильэсийн къыхэфагь. Хэгъэгү эзошхом имэшо ыогухэр зэпчиныхъу.

Ильэс пшыклюх нахь ымынныжьэу лашэр ыштагь ыкы 1943 — 1945-рэ ильэсхэм заом икъингиохэр лыгъэрэ щэлэгээрэ хэлжэу ышэтигъэх. Дзэклоли ныбжыкэм ихэгъэгү псэмыблэжжэу къызэрихуумагъэр дэгъоу къаушыхъаты орденэу ыкы медалэу къыфагъэшшошагъэхэм.

Аужырэ мафэхэм тыримыгъусагъэми, тицыхэ тель Нурбий игупшисэхэм ичилэ гупсэ ахэтэу рэхъатынгъээ.

Къаджэри льэлкыри къылфэрэзэх, Нурбий. Ныцэлжэгъизэм узэрэдэлжэгъэр, цыфыгъэшхуу пхэлжэгъэр егъашэм тцигъупшштэп.

Пэнэшьу Хазэрэт, Хъагъур Айтэч, Пэнэшьу Азмэт, Хъаудэкью Шыхъамыз, Къэзэн Юсыф, Гыыш Шумаф, Гыыш Заубэч, Пэнэшьу Борис, Къуекью Асфар, Пэнэшьу Аскэр.

СомЭ миллион 60 фэдиз Іахьтедзэу Адыгэим къифыхагъэкыгь

Урысие Федерацием и Правительствэ зэхэсигъоу илэгээм коронавирусир къызэутэлэгъэхэу амбулаторнэу зэлээхэрэм ىээгэу уцхэр къафэцэфыгъэнхэм тегъэпсихагъэу бюджетын тедзэхэр шольырхэм атырагошнэу щаухэсигь. А гүхэлхэм апае Адыгэ Республике сомэ мин 9622,8-рэ къифыхагъэкыгь.

Джаш фэдэу агропромышленнэ комплексим ипсэуальхэм ягъэпсынкээ ыкы ягъэкэжынкээ мылькоу агъэлодыгъэм щыщ къафигъэкъужыгъэнэхэм тегъэпсихагъэу федеральнэ бюджетын имыльку тедзэ шольырхэм атырагошнэу аухэсигь. А гүхэлхэм апае Адыгэ Республике тедзэу сомэ миллион 50 къифыхагъэкыгь.

Урысие Федерацием и Правительствэ илэпчээгъэнэ фонд ары аш фэдэ мылькухэр къызихагъэкыщхэр. Зыфытегъэпсихагъэгээ гухэлхэмкээ ахэр гъэфедэгъэнхэм Адыгэ Республике и Лыхъон-Хъаудэкью Къумпыл Мурат лыхшэу гүнэ лъефы. Зэпахырэ узым зимушъомбгъунымкээ шапхъэхэр шлокл имылэу гъэцэгкээгъэнхэм ар афэгъэхыгь.

«Хэгъэгү Ѣыпсэухэу коронави-

русыр къызэутэлэгъэхэм ыкы яунэхэм арысхэу зэлээхэрэм ыпкээ хэмийлэу ىээгэу уцхэр агъэлэгъэхъэнхэу Урысие Федерацием и Президентэу Владимир Путиним пшээриль афишыгь. Мыльку тедзэу къифыхагъэкыгъэхэм яшъуагъэкы Адыгэим а пшээриль ыгъэцэкын ыльэ-кыщт», — къыуагь Къумпыл Мурат.

Шольырхэм мыльку къафыхагъэкыгъэнэхэм ехыилэгээ унашхохэр Урысие Федерацием и Правительствэ зиштагъэхэр Адыгэ Республике ыцэкэе Къэралыгъо Думэм идепутатэу, «Единэ Россием» хэтэу Владислав Резник ялэпилэгъо Урысие Федерацием и Федеральна Зэлукэ бюджет мыльку атегошгээгъэнхэм икомиссие ахэм къазыдьрэгъэштэ нэуж ары.

«Бюджет мылькур атегошгээгъэнхэмкэ парламент комиссиирэ Урысие Федерацием и Правительствэ мэльильфэгъум къыщгээжъагъэу Адыгэим лъэнэкъуабэхэмкэ финанс ылэгээтуу къыраты. Адыгэим иагропромышленнэ комплекс республикэм иэкономикэ иахьтедзэу хешхыхъ. Пандемиим ыпкэ къикыкээ республикэ бюджетыр мыльэ мылькум зэрэфыщиагъэм епхыгъэу федеральнэ бюджетын къыхагъэкыщтыр мэкъумэц предпряти-ехэм хэхъоныгъэ ашынны, мэкъумэц продукциер нахьыбэу къахьыжынам афэорышэшт», — хи-гъэунэфыкыгь Владислав Резник.

Адыгэ Республике и Лыхъон-Хъаудэкью пресс-къулыкыу

Лыхъужьым и Партэ агъэуцугъ

Къалэу Мыекъуапэ игимназиу N-у 22-м Урысыем и Лыхъужъэу, Урысые народнэ фронтын ишъолыр штаб итхъамэтэгъоу, АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатэу Цэй Эдуард ыцлэкэ Лыхъужьым и Партэ щагъэуцугъ.

— Мы проектым лэужхэр зэрэхпих, — къыуагъ еджаплэм ипащэу Ирина Андреевам. — Клэлэеджаклохэм яхэгъэгу итарихъ ашыгъула хүйтэл, лыхъужхэм ацэ ашлэн фае. Кыткэххүхэрэ лэужхэм щысэтехыпэ афэхъун цыф еджаплэ пэгчэ ил. Тэркэл ар Цэй Эдуард. Ары аш ыцлэкэ мы партэр зынкэдгэуцугъэр.

Ар Хэгъэгум и Лыхъужхэм я Мафэ къызэуяхыгъ. Партэр клэлэеджаклохэр зыкэлэлтирысныре столын фэд, Цэим исурэт, аш ибиографие, иньэхъагэхэр зытгэхэгъэхэр зытгэхэнэ ошьогу десант дивизиу Кутузовын иорден къызыфа гэшшошагъэм ия 108-рэ парашютнэ-десантнэ батальон ико мандир игуадзэм нэсигъагъ, гвардий майор цээр ил.

— Ошлэ-дэмьышэ ыкли гуапэ хуугъэ сиеджэпэ гупсэ партэр

зэрэшагъэуцугъэр, — къыуагъ ежэе Лыхъужьым. — Клэлэццы-клюхэр я Хэгъэгум, къызщыхъулагъэхэгъэ чынпэм ятарихъ кэлэчэнхэм, ашлэгъэшлэгъонынм фэлорышшэнэу къысшшошы. Къэлэлээ ильэсэм, тигэгъазэм и 9-м, джыри сыкызыклохэм дэгүү дэдэу еджэрэ клэлэеджаклохэр партэм кэлэчэнхэм ячээзуу къыхъенэу сицэгугъы.

Цэй Эдуард 1985-рэ ильэсэм къулыкъу ыхынэу дээм ашагъ. Нэужым ошьогу-десант училищеу къалэу Рязань дэтыр къуухыгъ, я 7-рэ гвардейсэ Краснознаменне ошьогу десант дивизиу Кутузовын иорден къызыфа гэшшошагъэм ия 108-рэ парашютнэ-десантнэ батальон ико мандир игуадзэм нэсигъагъ, гвардий майор цээр ил.

2000-рэ ильэсэм ишэклогъу

мазэ Темыр-Кавказ шьольтырим къулькъу щихъызэ, лыблэнагъэу зэрихъагъэм фэшэ УФ-м и Президент иунашьокэ Урысыем и Лыхъужъ цээр къыфагъэшшошагъ. Джащ фэдэу орденэу «Зачастую перед Отечеством» зыфилорэм ия II-рэ шуваашэ, «За отличие в военной службе» зыфилорэм ия III-рэ шуваашэ зиэхээр къыратыгъэх. А ильэс дэдэм испауныгъэ зэрээшыкъуагъэм ыпкэ къикыкэ отставкам куягъэ.

Непэ Цэй Эдуард общественэ тофхэм чанэу ахэлажьэ, Урысые народнэ фронтын ипроектхэу тарихым икъэгъэнэжын, заом хэлэжагъэхэм лыхъужьынгъэу зэрахъагъэр мыкодынм афытгээпсихъагъэхэр пхырещих. Анахъэу кыткэххүхэрэ лэужхэм патриотизмагъэ ахэлхъэгъэнэм ынаа тет. Аш пае дээ къулыкъум дащшт клахэм, клэлэеджаклохэм, студенчэм зэлжэхъуэр бэрэ адешых, ехж къулыкъу зэрихъыгъэр къафелуатэ, упчэхэм джэуапхэр къаретыжых.

Нахыжъэм яшлэныгъэ хагъэхъонэу

Пенсием щылэхэм, аш зыныбжь ектолагъэхэм финансхэм альэнкъокэ яшлэныгъэ хагъэхъоным пае Урысые Банкын егъэджэнхэр афызэхеших. Адыгэ Республика м ис нахыжъхэри аш къыхеубытэх. Проектэу «Финансовая грамотность старшего поколения» зыфилорэм къыщыдэлтигэгъэ егъэджэнхэрэ пэлдэзигъэ шыккэм тетэу зэхашэхэрэм, шононгынгъэ зиэлэгээстэри ахэлжъэнхэ альэкъышт.

— Тинахыжъхэм финансхэм альэнкъокэ яшлэныгъэ хэдхъяномэ фэл-фашлэхэр зэрэгэфедэштхэм, ямыльку зыгъэзекошт организациеу къыхахыштим, банкын икартэ зэрэгэшорышштим, хьор-шэрыгъэ зезыхъэрэ бзэджашэхэм къызэрамыгъэпциштхэм ашыгъозэштых. Егъэджэнхэр онлайн шыккэм тетэу клоштых. Непэ тофхэм язытет къыдэллэтигээ, ар анахь шъхьаа мэхъу. Етлани, зердэжштхэм ыпкэ атынэу ютэп, — къыуагъ Лъэпкэ банкын и Къутамэу АР-м щылэгээ ипащэу Сергея Самойленкэм.

Темэу зэрэрагъэдэштхэм ашыгъозэштых щынэгъончэу ахъщэр федэ къэзыхышт лъэныкъом зэрэхэлтхэштэр, бзэджашэхэм зызеращыуухумэштхэр, финансхэм альэнкъокэ фитынгынгъэ яхэхэр, нэмыкхэр.

Онлайн егъэджэнхэр социалнэ фэл-фашлэхэр зыгъэцэхэрэ Гупчэхэм ашызахшэштых, тигэгъазэм и 18-м нэс ахэр клоштых. Нахыжъхэр яунэ исхэу вебинархэм ахэлжъэнхэ альэкъышт. Мыш фэгъэхыгъэ къэбарыр интернет нэклубгью URL:<https://pensionfg.ru> зыфилорэм нахь игъэкштогъэу рапотэшт.

«ЭкоЦентрэм» къеты

Хэбзэгъэуцугъэр аукъо

Юридическе лицэхэмрэ предпринимательхэмрэ хэклэу аугъоирэр «ЭкоЦентрэм» үүицчынм пае зээзгынгъэм дыкэлтхэн фаеу зэрэштим мэзэу, миттоу итугу къэтшыгъ. Арэу щитми, ар зымыгъэцаклэхэрэр джыри щылэх.

Джырэблагъэ компанием ахэм якъычэгъэштим пае улъялкунхэр зэхишэгъагъэх. Бизнесмен нэбгырэ 50-м ехъумэ хэбзэгъэуцугъэр аукъоу, ар къызшиорэ тхылхэр аратыгъэх.

ООО-у «ЭкоЦентрэм» и Адыгэ шьольтыр къутамэ ипащэу Алыбэрд Налбыйрэ тэвээзэу-цуухъэрэ дунаим икъеухумэнкээли чыюопсийм икъеклуаплэхэмкэ АР-м и Гъэлорышлапэ ипащэу Сергей Колесниковым эмэ мы лъэныкъомкэ тофхэм зэрээдашштим фэгъэхыгъэ зээзгынгъэу блэкыгъэ шэлкогъу мазэм зыкэлхагъэхэм къышы-

дэлжытагъэу ар зэхашэгъагъ. Джащ фэдэу экологическэ щынэгъончагъэм фытегъэпсыхъэгъэ тофхэм зэшшуахыштхэри мы тхылхэм къышлох.

Ипчъэхэр къызэиуухыштхэм

«ЭкоЦентрэм» тофхэм тигэгъазэм и 14-м къызэиуухыштхэм. Джы цыфхэр менеджерхэм ия тофхэм ялъэнхэ альэкъынэу хъуҗышишт.

Шъугу къэдгээжыкъын, чьэпьюогъу мазэм къыщегъэжыгъэу

региональнэ операторым ис специалистхэм пэлдэзигъэ шыккэм тетэу тофхэм яшлэнагъэу ахэлжъэхэр. Ахэм телефонымкэ уафытеон плээкыщт, интернетыр бзэфедэнэуи амал щыл. Мафэ къэс нэбгырэ 40 фэдизмэ закынфагъазэ. А уахтэм къыклоц нэбгырэ 1500-м ехъу къафытеуагъ е къафэтхагъ.

Офисхэр къызэиуухыштхэм пае къэмынэу, пэлдэзигъэ шыккэм джыри къэнэжышишт.

Интернет нэклубгью:

<https://adygea.clean-rf.ru>. Электроннэ почтэм иадресыр: adg_ecocentr@clean-rf.ru.

Колл-гупчэм ителефон: 8-800-707-05-08.

Пчэдэжхым сыхьатыр 7-м къыщегъэжьагъэу пчыхъэм 20-м нэс тофхэм ешлэх.

ООО-у «ЭкоЦентр» зыфилорэм и Адыгэ шьольтыр къутамэ ипресс-къулыкъу.

Нэклубгью зыгъэхъазырыгъээр Хъут Нэфсэт.

Уахътэр ыкИ тхакIор

ЦЫФЫКЭМ ИПИУН ПШЬЭРЫЛЪ ИНЭУ КЪЭНЖЬЫ

Унагъом кыщежье пуныгъэр, ар щильэккуатэ ублеплэ еджаплэм, аузэ кэлэццыкүм хэхьо, зыкье гъоты, ильягъо теуцо. Ашкэ пшьэдэкыжышко ахы ны-тихэм, къералыгъом, кэлэе гъаджэм. Кэлэе гъадж — ара анахь агъельэплэрэ сэнэхьат.

Хъалыш Сэфэрбый пуныгъээсэнэгъям ихьасэ хъалелэу щилэжьагъ ыкИ щэлажьэ, аш хотэу ыбзэ, ильэпкэ лъапсэ, шэн-хабзэр ыухумэ шлонгъо усагъэ, тхагъэ, гущиэ тэрээ шъабэр арыба сабыир зэралдуурар?

Кытэшэкыгъэ дундэ дахэр — тыгъеу кыкьюкырэм избыш шлэхэр, ифэбэ 1ешу, жээу къатщэрэм икъэбзагъэ, аш ыуаса, псыр псэптигъэжэй эзрэштийр, псыхом иушшэшэ чъакэ, къушхъэм ильэгэ-гъэ-птыгъэ гохь, къекыре уц лъепкхэр ышлэхэу кэлэццыкүр пүгъеням мэхъанэшко ил. Джаш фэдэ къабз, сабыим псе зыпти къолбзыхэр, псэушхъэхэр егъэшэгъэнхэри. А зэклэм ашхъащэт ны-тихэм, илэгъүхэм, игупсэ цыфхэм, икъуаджэ афырил шулъэгъур.

Тхаклоу Хъалыш Сэфэрбый иусэ сатырхэмки, ипоэмехэмки, ирасказхэмки мы юфыгъо инир дэгъо итвorchествээ кэ зэшүхеи.

Усэ «Сыпфэрэз о, щыэнныгъэр» зыфиорэмкэ къедгъэжьэн. Цыклюи ини иунэ, иурам, икъуаджэ зышомыдахэу, зышомыдэгу къегъотыгъуай. Усаклом гүнэнчье ильял щы-

иэнгъэр, ар кийгэтихъэу усэм къышело:

**«Сыпфэрэз о, щыэнныгъэр,
Кысэптигъэш Нэтихъуае.
Аш иклатэй
плэду шуумбгъор
Чэши мафи ит уигубгъо.
Зэхэоха коцэу зигъом
Ымэ 1ешлүр —
Бъялпэм фэдиз!
Сыпфэрэз о, щыэнныгъэр,
Кысэптигъэш Нэтихъуае.
Сыричыг сэ иурамы,
Сыримакь сэ аш ыгу.**

Мы усэм кэлэццыкүхэм уа- феджэу, сатыр пэпчэ кылорэр зынэсирэр агурыгъаомэ, ежь якъуаджэ агу рехымэ, зыкырихырэр хэти зэрэфэамалэу къебгээтиятэмэ, пуныгъэ лъебкъу дахэ зэрэдзыштыр на- фэ. Уиунэ, ны-тихэм, уиурам, уиквиджэ, Хэгъэгум, Адыгейим апэшын зэрэшмыиэр пытэу агу раубытэшт. Нэмык сатырхэмки зыдгээзэн:

**Щыгыжьеу осэпсыцэр
Тыжын тклюпсэу
Пкашъэм тес.
Тес! Умгъэсис.**

Усурэтышмэ, псынкэу мы усэжьыем кэлэмэир къуу- гъештэшт. Тичыопс тхээлэрыш

заклэу зэрэзэхэльям анаэ ты- рябгъадзээ, къёлокэ дахэхэр, гущиэ шьэбэ-фабэхэр усаклом кызэригъотыхэрэм гу лъябга- тэмэ, къашхъапэшт. Гупшика- кэр къалякэхьэ, гущиаклэм джаузэ зыфагъасэ.

«Сыгу шуущыщ» зыцэ усэ мыйнири кылорэмкэ, бзэу зэрэтигъэмкэи узгъэрэзэу къис- щхъу:

**Шкеп хуатэм имэкъу хъас,
Хъасанэ имэл 1эхъогъу.
Тэкъэжьылэм
ицумпэ хъугъ,
Мэз цыклюм икъужь шагъ,
Сикъуаджэ ионджээ
шугъу, —
Къыхэкыгъэп
шүүсчыгъупшагъэу.
Сициэнэгъэ
шъухэрэмити,
Слытэнэиеп
сэ сицинагъэу.**

Мы усэ сатыри 8-мкэ уса- клом хуатэу Шкеп зэрэшыла- гъэр, аш мэз цыклюу цумпэр, куужь шагъэр, пырэжьиэр, нэ- мыкхэр зыхизир зэрэпэулыт- гъэр, ильэсэбкэ узэклээбэжь- мэ, онджэкыэр мэшшошыпэу адигэхэм зэрэлгэй, а зэклэльэшэу ильялпэу ыгу къызэ- ринагъэр дахэу къышигуагъ. Еджаклохэм усэм имэхъанэрэ непэ джэ щылаклэу унагъом илэхъэмрэ зэрэгэшпэн ыкИ зэфэхьысжьхэр ашынха аль- кишишт.

Ауэ, яадыгабзэ нахь зиуш- хүшт, кэлэццыкүхэм абзэ нахь къытэйтэшт.

Тхаклом иусэ зэфэшхъаф- хэмкэ къытэшэлкыгъэ чыю- псым идэхэгъэ-голуугъэ закъоп къытигъэлэгъурэр, а зэклэтифэсакъэу, къабзэу тыгъын, тыухумэн зэрэфаар зэхытэгъашэ, хэти фэлэкырэр ёшлэй:

**...Пчэдьиж мэлэшлум,
Тыгъэ нэгу ихыгъэм,
Чыгу гъэпкыгъаклэм
1апл ясэцэки.
Силюш мэхъу**

сэ слашхъ» зыфиорэм къы- щиотыкыгъ.

**...Хэт зылъэгъуగъэр
Къэкэу хъалыгъур
Хэмийэу цыфылэ?
Псыхъор Ѣэ фыжъэу,
Чэмы 1эхъогъур
Джы амыцыхъэу?
Дунаир зэкэ
Къэзгэекъэрэл
Цыфышхъ, цыфы.
Дунээ мылькур
Зыдэжь Ѣылэр
О плашхъ, сэ слашхъ.**

Пуныгъэ-гъесэнэгъэм мэхъанэшко фишэу усаклом си- дигьиу игупшицы кэлэццыкүхэм чыплэ Ѣыряи. Опыт ин зилэ кэлэе гъаджи ебгээшэжьынэу Ѣытэп, бзэр дэгъо хэти 1э- кэлэлъиням пае, ар амалеу Ѣы- лэмкэ зэрэбгээфедэн фаер: унагъом, кэлэццыкүл 1ыгы- плэм, ублеплэ еджаплэм анахьэу ашыгъэфедэнир лъашэу ищы- клагъэу елъытэ. Цыклюхэм ате- гъэпсихъагъэх тхыль дэхэ дэ- дэхэу «Гъогумаф, пцэшхъо цыклюр!», «Анахь мысэр хэт?» зыфиорэр. Мы тхылъитлум усэхэмрэ пшигэ-поэмехэмрэ къадхъагъэх. Ахэр сабийхэм гупшикэ амал агъотынмкэ 1эплигъушух: дэгъур — дэир, шылпкъэр — пцыр, зафэр — мысэр къыпфызэхэзэфырэх, адигэ гущиэр, адигэ пуныгъэр къыозытырэх. Сэфэрбый иусэхэм, поэмехэм, пшигэхэм адигэ щылаклэ икъу фэдизэу къашиотыкыгъ. Адигэ къе- локэ дахэхэр, гущиэ дэгъу зэ- фэшхъафхэр бэу ашыгъэфеда- гъэх, а зэклэм адигабзэр тфау- хъумэ, тэ, къытфэнэжырэр, тяджэнэр, цыклюхэм ыкИ еджак- хохэм ахэр ядъэшлэнхэр, къяд- гъэонхэр ары:

**Гъогумаф о,
пцэшхъо цыклюр!
Тхылпэр гъожы.
Губъор нэкли.
Мэзым тепльэри ехъожы.
Жыгъэм
чыгхэр еутхыпкы,
Пцашхъом
набгъор къебгынэжы.
Гъогумаф о,
пцэшхъо цыклюр.
Уигъогу уанэ
псынкэ фэхъу.
Птами мышьээ,
пшигэ бъотэу
Уздежьагъэр къыбдэрэху...**

**МАМЫРЫКЬО
Нуриет.**

Культурэм ицЫфхэр

Тиартист цЭрыIу

Урысыем изаслуженнэ артистэу, Адыгэ Республикэм инароднэ артистэу Пэрэныкъо Чатибэ ыныбжь ильэс 85-рэ хуугъэ.

1962-рэ ильэсэм адигэ студием хэтэу А. Луначарскэм ыцэ зыхыра театраль-нэ институтын иактер факультет (ГИТИС) Москва къышуухыгъ. Аш щегъэжьагъеу спектакльмэ роль 220-рэ фэдиз къа-шишыгъ. Ахэр трагическэх, драматическэх, комедийнэх. Аш пэпчь къышын ыльэкъыгъ зыкъякимышыкъыжьеу, зэ-фэдэ къахэмыхкъеу, ролым ыльчээ нэсэу. Ары иображен гукэ зэхапшэхэу зы-къыштихэр.

Театральнэ институтын щеджэу Чатибэ пкыых ыльэгъуухыгъ, ар нэфапэ хууным лъешу фэенэгъы. Ау ар хэмьтэу чэххан-нэу хуугъэ. Гурит еджаплэр къуухыгъеу Тюпсэ техническэ училищым щеджээ, Мыекъуапэ къикыгъе письмэ къылакъа. Къэзитхыгъехэр режиссерэу Ахэджэго Мэджидэрэ журналистэу Шхьапльекъо Хисэрэ. «Артист сэнэхьатым фагъесэн-хэу Москва еджакло агъеклохтар къы-хахыхэшь, псынкъеу Мыекъуапэ театрэм къакло» ылоу аш итхэгъагь.

Еджаплэм аштагь

Къизэрчайкыгъемкъе, Хэгъэгу зэо-шхом щифхэгъеу Чатибэ ятэш Индрысэ ахэр деджагъехэу зэнэбджэгъуухъ. Ахэм художественнэ самодеятельностын исмотрэ Чатибэ иорэд къэlyakъ щизэх-хыгъеу щитыгъ. Зыдэшыиэр зерагъашы фэтхагъэх. Зыштэхтхэ комиссием Ахэджэго Мэджидэ хэтыгъ. Чатибэ зериуагь, къыкитхууи, Мыекъуапэ къекуагь. Чэхханэу бэ къеколпэгъагь. ГИТИС-м иректорэр А. Горбуновырэ актерскэ факультетын идеанэу П. Остальскэмрэ комиссием хэтхэр ягъусхэу артист сэнэхьатым нах къекуштхэу къыхахыгъэмэ Тэххутэмькьюе клалэри ахэфагь, ушэтын-хэр дэгъоу ытыгъэх. Театральнэ институт цэргэйл джар ичэхъакъ фэхъу.

Сэнэхьатым фэзъасэцтэгъехэу Чатибэ лъэшэу зыфэрэзгъехэр режиссер-къелэгъаджэхэу В. Вронскаяр, М. Чистяковыр, Н. Девиченскэр арых. Ректо-рым ынааэ студием къитетыгъ. «Мои адигейцы» зериоштгъэм еджэним нахь

ригъэгүгүщтыгъэх, агу къытэштыгъ. Ящэнэрэ курсым щеъжъагъеу адигэ студиер пэрт хуугъагъ. Еджэнир ри-гъэжъэгъакъеу В. Вронскаяр къеупчы-гъагь Чатибэ:

— Пльэкъуацэ сэшээ, шъуиллакъокэ артист къышуухэгъыгъ? — ыуу.

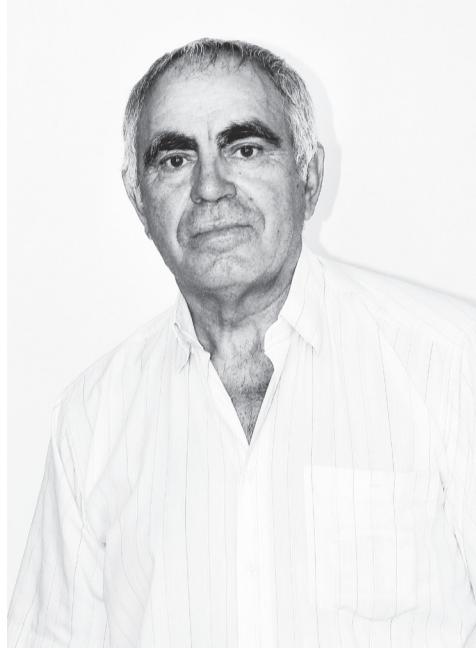
Ятэшэу Индрысэ 1941-рэ ильэсэм ГИТИС-р къизэриухыгъэр, заом зэрэхэкъодагъэр риуагъэх.

— Ар боу артистышо хуунэу щитыгъ, институтымкэе анах дэгъоу еджэрэм ашыщыгъ. Ори артист дэгъу ухууным пае уишыгъеу уеджэн, угугъун, къуатпорэр уемызэшэу бгэцэкъен фае, къиньгъохэм зыкъягъэгъаштэ хуущтэп, ахэр мымакъеу шъуапэ къикыщт, къиряуагь Варвара Алексеевнам.

Еджэнир ыкъэм факъоштыгъ Чатибэ шхъэгъусэгъу илэ зэхъум. Ар Пэхъумэ япхью Разынет (Рая Тюштигъ). Зэчилэгъух, зэдеджагъэх, институтыр къизэдаухыгъ. Актрисэ анах дэгъумэ ашыщу ильэс 40 фэдизэр сценэм ролыбэ къы-шишыгъ. Къэбэртэе-Бэлькъар Республиком изаслуженнэ артисткэ щитхууцээр илгар. Эзгүрүхэу унээх дахэ зэда-шлагь. Апэрэ сабьеу Марзыет Москва къышыхуу, Азэмат къызэклохъхэм къафхэхүгъ. Ау сыйдэу пшын, 2000-рэ ильэсир къызехэх уж Разынет идунай ыхъожьыгъ. Унагъом, лахылы-благъэхэм ямызакъо, театрэмки ар чэнэгъэшхо хуугъэ. Яльфыгъэмэ унагъохэр ашлагъэх, якалэхэм сэнэхьатхэр ялхэу иофашэ, еджаплэм кюри ахэт.

Къэшынхэр

Ильэс къэгъэлэгъон пэпчь Чатибэ зыхэт спектаклэ репертуарым чыпэ щирялагь. Спектаклэ зээфэшхъафиблым, им нэсэүи къыхэкъыгъ. А спектаклэхэр: «Насыпым игъогу» (Кээрэцэ Тембот), «Батыр» (Мурэтэ Чэлай), «Пыши-оркъзау» (Къуекъо Налбый), «Пачхыхэе Лир» (У. Шекспир), «В горах мое сердце» (У. Сароян), «И дальше века длится день» (Ч. Айтматов), нэмькхэри къеклу шыпкъ. Зышлопышхуу,

Мамый Ерэджыбэ идрамэу «Счастье само не приходит» зыфилуу режиссерэу Кларапшинэ Аскэр ыгъэуцугъэм роль шхъаэу Хъаклэсэкъо Султан къышы-зышыгъэ Пэрэныкъо Чатибэ ашыц. Къышыкъэ-къэтыкъеу къыфигъотыгъэр зыми хэбгъэклохъену щитэп. Шлошхууныгъэ фууигъэштэу ролир ыгъэпсын ыльэкъыгъ. Тихэку имызакъо, Краснодар крайми спектаклээр къышаагъэльэгъуагь, телевидением-къи къатыгъ. Горькэм ыцэлкъе щыт Краснодар драматическе театром къышаагъэльэгъом бэрэ Итуу фууигъэштэ, театром ирежиссер шхъаэштыгъеу, СССР-м инароднэ артистэу М. А. Кулик-ковскэр сценэм къыдэклуйий артистхэм къафгушуагь, хэушхъафыкыгъеу Пэрэныкъо Чатибэ къахигъэшэу юлан къуубытагъ. Артистым ар щигъупшэж-рэп. Хуугъэ-шэгъэшхуу щытэп нахь мышлэми, мэхъэнэ хэхыгъэ аш зэриэр нафа.

Үгъэшхы, уепу

Чатибэ ирепертуар комедиехэм чы-пэшо щаубыты. Спектаклыр зыгъэуцурэ режиссерыимрэ ежырырэ сидигъоки зэгүрүхэу иоф зэрэзэдаш!эрэм кэ-гушуухыхэу роль шхъаэхэр къышы-гъэх. Анахьуу къыхэгъэштынэу атэфэ Петручко «Пшэшэе мыгъасэр зэрэгэ-сагъэр» («Укрощение строптивой» — У. Шекспир), Жеронт «Сканен ишхъуэ-шлагъэхэр» («Плутни Сканена» — Ж.-Б. Мольер), Хъэкэр «Гъашэм имээци» (Е. Мамый), Ибрахым «Сомэ мин 600» (А. Шэртан), Н. Гоголим и «Ревизор» хэт Ляпкин-Тяпкиныр, нэмькхэри.

Пъесэр адигабзэм изылхъагъэр Къуекъо Налбый, зыгъэуцугъэр Хъаклэ-гъогуу Къэсэй. Чатибэ зироль къышы-рэ Ляпкин-Тяпкиныр адэр персонажхэм яхьышыр зышыре зеклюкъэхэр къыха-фэхэми (мыхэр зэфэдэ заклэх уагъалоу), аш ишэн-тьэпсыкъе, илокъэ-шыкъе шхъаф шыпкъеу, зыми хэмьклохъену ролир къытагъ. Ляпкин-Тяпкиныр зылж итыр ышхъе иоф, шхъащытхъуынмкэ къогъанэ илэп. Итеплъэки, ымакъэки, иплъакъэки, зызэригъазэрэмки, игу-щыгъэгъу зызэрэфишырэмки зыхэклохъен щылэп Ляпкин-Тяпкиныр, нэмькхэри къышы-шлобгъэшыни плъэкиштэп.

Мамый Ерэджыбэ икомедиуу «Дэхэ-баринэ ихъакъи» псэлъыхъом ашыщу Шъэоцыкъу иролэу Чатибэ къышы-шлобгъэшыни плъэкиштэп. Зышлопышхуу,

зышлобэлахъеу аш зелъытэжы. Зэо къэбарыр ыкже дэкырэп, ежь фэдэу зэуагъэ щымыиэу ашошь ыгъэхъунэу ары зыпылтыр, орэд ышыжыгъеу къео зэпти. Адрэ псэлъыхъохэр зэлигъээхээ Дэхэбаринэ ашыекly. Джа бгъекъэ-гъэ-нэхэгъяа Шъэоцыкъу хэлъыр дэгъу дэдэу къыхигъэшыгъ. Ишхъэгъуусэ егуау ыуу, посэлъыхъо къежагь, гоо фэшкъе къышшэт, ыгъэдэлэн ыгъотомэ. Ау къычыц, къычэзгъэшырэри зыдэжь псэлъыхъо къэкъогъэ Дэхэбарин. Ишхъэ-гъуусэ езыгъэшхуури Дэхэбарин (арт. Кушуу Свет). Джащ фэдэ псэлъыхъу Чатибэ и Шъэоцыкъу.

Тхэкло цэрилуу театром иныбджэгъу-шүүтгэгъяа Къуекъо Налбый исцена-риекъе «Тятэжхэм яорэдхэр» Хъаклэ-гъогуу Къэсэй зегъэуцум, тэфэ шып-къеу орэдусым ироль Чатибэ къыригъэ-шыгъ. Къэгъэлэгъоным орэдхэмкъе анах чыпшо аш щиубытагъ. Мэкъе гох лъашкъе Хъымыщэкъо Петэрэз, Айдэмиркъанэ, Мэзгууща яорэдхэр кы-лоштыгъэх, «Си Пакъ» зыфилорэ орэд-ри къыхидзэштыгъ. Хормейстерэу Кыкыл Хысэе иофышхуу адишлагъэм ишуагъэкъе Чатиби, зэкэ къэгъэлэгъоным хэлэ-жъягъэхэми орэдхэм якупкы нэсхэу спектаклыр агъэдэхагь.

Ытхыгъэхэр тшЛогъэшгъэхъоных

Чатибэ иактер иофшэн даклоу пьеса-бэ зэридзээгъ. Ахэр «Карташэхэр» ыкы «Къэпщэнэр иофышху» (Н. Гоголь), «Тхъагъэпцл пцыус» (Ж.-Б. Мольер), «Сузан» (Дж. Джэгъуп), «Сятэ ишуз» (Б. Рацер, В. Константинов), «О мардж, дахэр къэтэш» (А. Гецадзе), нэмькхэри. Мыхэр зэкэ театром ыгъэуцугъэх.

Комедиемэ къашалорэ орэд пчыагъэмэ гүшилэу арыльхэр ытхыгъэх Чатибэ. Зыгорэм къыриуагъеу щымытэу ежь игукъэкъыкъе иофшэгъумэ яхьылгэгъэ статьяхэр гъээзетэу «Адигэ макъэм» къыригъахъэхуу къыхэгъыгъ. Аш фэдэх режиссерэу Тхъаклумэшэ Налбый, ар-тистэу ыкы драматургэу Мурэтэ Чэпа, нэмькхэми яхьылгэгъэхэр. Сэмэркъеу тхыгъэ кэкъхэри гъээзтим къыхиутигъэх.

Пэрэныкъо Чатибэ исэнчуушигъа къы-шыгъэхэе рольхэм, адигабзэм рильхэгъэ пьесэхэм язакъоп къызшылгэгъуагъэр, драматургиемэ дэгъоу зышиштэгъ. Пъеситу ытхыгъ. Алэрэд драмэу «О, си Тхъ, къысфэгъэгъу!», ятонэрэд комедиуу «Сыфаеп къэсщэнэу, сыфаеп». Мы комедием тиеспублике культурэмкъе и Министерствэ драматургиемкъе зэнэкъо-къоу зэхищэгъагъэм теклонгыгъэ къышы-хыгъ ыкы театром ыгъэуцунэу игъо филэгъуугъагь. Драмэр Тхъаклумэшэ Налбый, комедиер Хъакъуй Аслъанэ агъэуцугъэх.

Пъесэхэр непэрэ щылакъэм къыхэхы-гъэх, Чатибэ ежь ышхъэкъе зыгъэгумэ-къирэ иофыгъохэу ныбжыкъэмэ ядунэ-тетыкъе, язекъокъэ-шыкъе, адигагъэр зэ-рахэзирэм, ешъоным зэреклодилгэхэ-рэм яхьылгэгъэх. Драмэр Тэххутэмь-къаэрэ Гъобэкъуаэрэ къашаагъэлэгъуагъ, комедием Адигэхэлэл щеплъыгъэх.

Пэрэныкъо Чатибэ итворческэ ильэс-хэр щытхуу хэлъэу къыззрикъуумкъе тэфэрэзэу июбилейкъе тэфэрэзэу, пса-нуыгъэ пытэ илэнэу тэфэльяло.

ШХЬАПЛЬЭКЬО Къэсэй. Адигэ Республикэм искуствэхэмкъе изаслуженнэ иофышху, Урысыем ижур-налистихэм я Союз хэт, театровед.

Искусствам щыцIэрыIохэр

ЛъЭПКЪ ГУПШЫСЭР ЩЫПХЫРЕЩЫ

Адыгэ Республикаем культурумкэ и Министерствэ, республикам исурэт къэгъэлъэгъуапэ зэхашчэйэ юфхъабзэм искусстввэр зышогъешIэньонхэр зэфищаагъэх. Сурэт къэгъэлъэгъуапэ имашэу, зэльашIэре суретышэу Бырсыр Абдулахь зэукигъур зэрищаагъ. Аш зэрэхигъеунэфыкыгъэу, Хуяжъ Ремэзан ыныбжь ильэс 60 зэрэхъурэм фэгъэхыгъэ юфхъабзэр искусствам щылаажъэхэрм яджэрпэджехъ.

Адыгэ Республикаем культурумкэ иминистрэу Аульэ Юрэ суретышэу, кэлэегъаджэр Хуяжъ Ремэзан итворчествэ осэ ин фишыгъ. «Культурэм уччIэжъэйу щашы, щысэ тырахы», — кыиуагъ Аульэ Юрэ.

Министрэ Р. Хуяжъым фэгушуагъ, Щитху тхыльтыр ритижъигъ.

Республикам исуретышIэхэм я Союз итхаматэу Елена Абакумовар, Къокыпэм щыпсэурэ лъэпкхэм искусстввэхэмкэ и Институт Р. Хуяжъым къуухыгъэх. Адыгэ кэлэегъаджэр колледжэу Х. Андырхуаэм ыцэ зыхырэр, Адыгэ къэралыгъо университетим искусстввэхэмкэ и Институт Р. Хуяжъым къуухыгъэх. Адыгэ драматическе театэр А. С. Пушкиним ыцэ зыхырэм суретышэу иофшэн щыригъэжъагъ. Джирэ уахътэ республикэ кэлэегъаджэр кол

лъэгъэгъэ Датхъужь Нурбый гүшүэ фабэу кыиуагъэм анахъэу къихэдгээшырэр Хуяжъ Ремэзан Хъатыгъужыкъуа зыгъэдхэрэ юфхъэм зэрашчыгъары.

Хъатыгъужыкъуа щыригъэжъагъ

УзыщапIуагъэ къуаджэу угу сидигъуи зыдещыгъэм ущаагъэлъэпэнэир, орэд къышыгълоныр зымыуасэ щылэп. Р. Хуяжъым къызыщытхуяжырэр, иофшалгъэ итъеклотыгъэу къитеугущыгъенир иklasэп. Ар къыдэтлыти, юфхъэм къаюорэм тедэуагъ.

Адыгэ кэлэегъаджэр колледжэу Х. Андырхуаэм ыцэ зыхырэр, Адыгэ къэралыгъо университетим искусстввэхэмкэ и Институт Р. Хуяжъым къуухыгъэх. Адыгэ драматическе театэр А. С. Пушкиним ыцэ зыхырэм суретышэу иофшэн щыригъэжъагъ. Джирэ уахътэ республикэ кэлэегъаджэр кол

леджым щыргъаджэр. Живописым, искусствам икъежаапэрэ ихэхъоныгъэхэмрэ ныбжыкъеихэр афегъасэх.

— Сикъоджэ гупс щылэкIэпсэукIуагъэм, тиахылхэм, юфшэнэм гуэтногъэ фызиIэ лэжъэктэ шагъохэм ясьэгъулагъэм сисуретхэр кылыкъырэкъых, — къеуатэ Р. Хуяжъым.

Унагъор, чыгур

Унагъом ишылакIэ чыгум къышчежъэ. Ремэзан исуретхэм чэмэр зыщырэ бзылтыгъэм, щагу бзыухэм, нэмийхэм къашуатэ шоонгъор къоджэ щылакIэм къыхихыгъ. Заом, юфшэнэм яветран Иэгум дэс. Хъэр ыашыхъэ щыюлъэгъу. Теклонгъэр заом къышыдэзыхыгъэр сыда зэгупшигъэр? Суретышыр щылэнгъэм зэрэфхусээр иофшагъэ хэольяагъ.

Анахъэу зэкэм аյгэшагъоэрэ пхъэм хишыкыгъэ суретхэр гупшигъасабэ ахельэу зэрэгхээсэгэхъэр арь. Цыфым исурэт изакъон пхъэм къышигъэлъагъоэр. Шыкуаохэр, кум кэшIэгъэ цухэр, нэнэж-тэтэхъэр гъогум зэрэхъягъэхэр, фэшхъафхэри къыбдэгущыгъэрэм фэдэх.

Гум къышчежъэ

Адыгэ Республикаем культурумкэ и Министерствэ иотдел

ипашэу Шэуджэн Бэлэ иеплыкIэхэр гурылогошоуух.

— Гукэ суретхэр Хуяжъ Ремэзан ешыг, сурэт пэпчээ пытэй фэдэу къэльяагъо.

— къитиуагъ Шэуджэн Бэлэ.

Унагъом ишылакIэгъэ Тэмэпсымхэр, лагъэхэр, нэмийхэри Р. Хуяжъым зеришыгъэхэр зымы фэмыдхэу тэлтыгъ. Янэятэхэм, лахылхэм гуфбэнэгъэу афишигъэгъэр сурэтим къышигъэлъэгъон зылъэкIыре студентхэр рэгушох.

Зэхахъэм щытлэгъуагъэхэм пшъашьхэм суретхэр ашгээшIэгъон къодыг, ежхэри искусствам пыльхэш, ялэпэлэсэнгъэ хагъахьо ашлонгъу. ЯкIэлэгъаджэ Иэпилэгъу къафхэжун зэрилъэгъиштим егъегушох.

Живописым фэгъэхыгъэ суретхэри лъэгъупхъэх. Къушхъэхэм, зыгъэпсэфыгъэхэм, псыххохэм якIэхэм, къэльяагъ шьольорхэм якъэгъэлъэгъон Р. Хуяжъым зафигъесагъ. Плыжыр, уцышьор, фэшхъафхэри суретхэм ашгээфедэх.

Лакъохэм ятамыгъэхэр сурэтышыхээ, лъэпкъ гупшигъэр щылэнгъэм щыпхырещи.

Общественнэ Юфшэнэир

Дунэе Адыгэ Хасэм хэтэу Мэшфэшу Нэдждэт Р. Хуяжъым къитеугущыгъээ, общест-

веннэ юфышэу зэрэшчытим тишигъэгъозагъ.

Шьольыр зэнэкьюкоу «Биеннале» зыфилоу ильэс пчагъэ хуугъэу Краснодар щыклюрэм тхъамэтэ гуадзэу Р. Хуяжъыр хэлажъэ. Адыгэ Республикаем исуретышIэхэм я Союз итхаматэу щытыгъ.

— Дунаим тет адигэ суретышIэхэм я Союз зэхэцгэйэн фаеу сэльтигъ, — къышиуагъ зэхахъэм Мэшфэшу Нэдждэт.

— Хуяжъ Ремэзан а юфым фальзазэм, ыгъязэкэн ыльэкыщтуу сэгугъэ.

Дунаим тет тильэпкэгъу суретышIэхэм язэпхыныгъэ гээпэйтэгъэнэмкэ аш фэдэ Союз зэхашчэмэ шуагъэ къызэритыштыр зэхахъэм бэмэ къышаагъуагъ.

— Хуяжъ Ремэзан бэшлагъэу тицоджэгъухэм ашлэ. Мэфхъаблэ сыкыкыи къэгъэлъэгъоним сеплъинэу, Ремэзан сыфэгушонэу Мыекъуапэ сыкъэклюагъ, — къитиуагъ Югославием къикыжыгъигъе Гутлэ Ремэдан.

— Исуретхэр сшоогъэшIэгъоних, слэгъугъэхэм сагъегушох.

Дунаим щаш

Сурэт 86-рэ Р. Хуяжъым къэгъэлъяагъо. Пшашхъэхэм афэдэу зэкэри дэхэзакIэхэш, анах дахэр къыххэгъуа къышчехъу.

Дунэе фестиваль-зэнэкьюкохэм хагъэунэфыкырэ чыплэхэр къашыдихыгъ. Москва, Ростов-на-Дону, Краснодар, Истанбул, Трабзон, Анкара, Грозднэм, Владикавказ, нэмийхэм исуретхэр къашигъэлъэгъуагъ.

Ипроизведениехэр Анкара, Истанбул, Мыекъуапэ, нэмийхэм адэт музейхэм ачэлъых. Иорданием, США-м, Тыркуем, Урысыем, фэшхъафхэм ачылэхэр яунэе гээтийлэгъэхэм ахэлъых.

Рэмэзан, мэшэлахь, уиунагъо дахэу ушыг, ныбджэгъуашуухэр уилэх, уисэнхъяаткэ, уиадыгагъэкэ юфхъэм уагъэлъяагъ, адигабзэхэр рассказхэр, хуутигъэшэгъэ гээшэгъонхэр отхых. Уигухэлъишихэр Тхъэм къыбдэгъэху. Насытышо, нарт бэгашээ охуу!

ЕМТЫЛЬ Нурбий.

Суретхэр зэхахъэм къышчежъигъэх.

Икъоджэгъухэм ацIэкIэ

Хъатыгъужыкъо къоджэ псеупээм ыцэкIэ зэхахъэм хэ-

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

Экономикэ Іоффшэн лъэпкъхэмкэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо учреждениехэу Адыгэ Республикэм гъесэнгъэмрэ шэныгъэмрэкэ и Министерствэ кыфэорышлэхэрэм ялофышлэхэм ялэжьапкэ ехыллэгээ Положением зэхъокыныгъэ фэшыгъэнэм фэгъэхыиг

Адыгэ Республикэм икъэралыгъо учреждениехэу Адыгэ Республикэм гъесэнгъэмрэ шэныгъэмрэкэ и Министерствэ кыфэорышлэхэрэм ялофышлэхэм лэжьапкэ къазэраратырэ шыкъем хэбээ икъу хэльхэгъэнэм тэгээпсихъагъэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет **унашъо ышыгъо**:

1. Экономикэ Іоффшэн лъэпкъхэмкэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо учреждениехэу Адыгэ Республикэм гъесэнгъэмрэ шэныгъэмрэкэ и Министерствэ кыфэорышлэхэрэм ялофышлэхэм ялэжьапкэ ехыллэгээ Положениеу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я

Кабинет 2009-рэ ильэсүм мэкуогъум и 1-м ышыгъэ унашъо N 113-р зытетэу «Экономикэ Іоффшэн лъэпкъхэмкэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо учреждениехэу Адыгэ Республикэм гъесэнгъэмрэ шэныгъэмрэкэ и Министерствэ кыфэорышлэхэрэм ялофышлэхэр лэжьапкэ къазэраратыц шэпхъаклэхэм зэратехэхэрэм ехыллагъо зыфиорэмкэ аухэсигъэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр, 2009, N 6, 12; 2011, N 5, 8, 9, 10; 2012, N 9, 11; 2013, N 4, 8, 9; 2014, N 2, 9; 2017, N 12; 2018, N 5; 2019, N 9, 10; 2020, N 8) зэхъокыныгъэ фэшыгъээ

нэу, гудзэу N 1-р гудзэм диштэу къэтыхыгъэнэу.

2. Официальнэу кызыыхаутырэ мафэм щегъэжьагъэу мы унашъою куячэе илэ мэхъу, правэм ыльэныкъокэ зэфыщтыклэхэу 2020-рэ ильэсүм чьэпьюгъум и 1-м кыщегъэжьагъэу азыфагу иль хуугъэхэм альээсэй.

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу Геннадий МИТРОФАНОВ

къ. Мыекъуапэ, шэклогъум и 24-рэ, 2020-рэ ильэс N 235

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2014-рэ ильэсүм мэлыльфэгъум и 18-м ышыгъэ унашъоу N 94-р зытетэу «Гъесэнгъэмкэ Адыгэ Республикэм иорганизациехэм, муниципальнэ кілэлэцыкыу ыгыгыпшэхэм кілэлэцыкүхэм къазэрощадеклоклэхэрэм ыкли зэраашальпльэхэрэм афэш ны-тихэм гуртымыгээ

шыоу N 94-р зытетэу «Гъесэнгъэмкэ Адыгэ Республикэм иорганизациехэм, муниципальнэ кілэлэцыкыу ыгыгыпшэхэм кілэлэцыкүхэм къазэрощадеклоклэхэрэм ыкли зэраашальпльэхэрэм афэш ны-тихэм гуртымыгээ

1. Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет **унашъо ышыгъо**:

1. Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2014-рэ ильэсүм мэлыльфэгъум и 18-м ышыгъэ унашъоу N 94-р зытетэу «Гъесэнгъэмкэ Адыгэ Республикэм иорганизациехэм, муниципальнэ кілэлэцыкыу ыгыгыпшэхэм кілэлэцыкүхэм къазэрощадеклоклэхэрэм ыкли зэраашальпльэхэрэм афэш ны-тихэм гуртымыгээ

2. Официальнэу кызыыхаутырэ мафэм щегъэжьагъэу мы унашъою куячэе илэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу Геннадий МИТРОФАНОВ

къ. Мыекъуапэ, шэклогъум и 24-рэ, 2020-рэ ильэс N 236

Адыгэ Республикэм мыльку зэфыщтыклэхэмкэ и Комитет иунашъу

Амыгъэкощырэ мылькоу (псэуальэхэу, унэхэу, псэольэ ныкьошлэхэу) Адыгэ Республикэм итхэм якадастрэ уасэ гъэнэфэгъэнэмкэ и Комитет 2016-рэ ильэсүм ыонгъом и 6-м ыштэгъэ унашъоу N 223-р зытетэу «Амыгъэкощырэ мылькоу (псэуальэхэу, унэхэу, псэольэ ныкьошлэхэу) Адыгэ Республикэм итхэм якадастрэ уасэ гъэнэфэгъэнэмкэ и Комитет иунашъоу ыхыллагъо зыфиорэмкэ аухэсигъэхэм зэхъокыныгъэхэр афэшыгъэнхэм фэгъэхыиг

1998-рэ ильэсүм бэдзэогъум и 29-м аштэгъэ Федеральнэ законуу N 135-р зытетэу «Уасэм игъянэфэн епхыгъэе Іоффхэр Урысые Федерацием зэрэшьизэрахъэхэрэм ехыллагъо зыфиорэм диштэу, 2016-рэ ильэсүм мэлыльфэгъум и 4-м ашыгъэ къэралыгъо контрактим кыышыдэлтигээ пшъэрэльхэр гъэцэклэгъэнхэм тэгээпсихъагъэу, пшъэдэкъижъэу ыхырэмкэ гъунэпкэ гъэнэфагъэ зиэ обществэу «ТЕРРА ДОКС ИНВЕСТ» зыфиорэм 2020-рэ ильэсүм чьэпьюгъум и 28-м ышыгъэ унашъоу N 380-р зытетыр, 2020-рэ ильэсүм шэклогъум и 3-м ышыгъэ унашъоу N 382-р зытетыр ыаубытыпэ кызыыфэсшыгээ **унашъо сэшы:**

1. 2016-рэ ильэсүм щылэ мазэм и 1-м ехъуллэу амыгъэкощырэ мылькоу (псэуальэхэу, унэхэу, псэольэ ныкьошлэхэу) Адыгэ Республикэм итхэм якадастрэ уасэ гъэнэфэгъэнэмкэ и Комитет 2016-рэ ильэсүм яхэхъэрэ чыгу ыаххэм якадастрэ уасэ гъэнэфэгъэнэмкэ и Комитет иунашъоу N 223-р зытетэу

«Амыгъэкощырэ мылькоу (псэуальэхэу, унэхэу, псэольэ ныкьошлэхэу) Адыгэ Республикэм итхэм якадастрэ уасэгээ кіэххэр ухэсигъэнхэм ехыллагъо зыфиорэмкэ аухэсигъэхэм (гудзэу N 1-м) зэхъокыныгъэхэр афэшыгъэнхэу, Тэххүтэмыкье муниципальнэ районым фэгъэхыгъээ таблицэм ия 23368-рэ сатырэ ит пчыагъэу «24678162,05»-р «2845161,04»-кіэ, ия 23369-рэ сатырэ ит пчыагъэу «24678162,05»-р «5441655,88»-кіэ, ия 23384-рэ сатырэ ит пчыагъэу «19674093,98»-р «12187021,40»-кіэ зэблэхуу гэнэхэнэу.

2. Адыгэ Республикэм мыльку зэфыщтыклэхэмкэ и Комитет иотделуу кадастрэ уасэм игъэнэфэнэ аукционхэм язэхэшэнэ афэгъэзагъэм:

2.1. Мы унашъор гъэзетхэу «Советскэ Адыгейимрэ» «Адыгэ макъэмрэ» къащхиутынэу, Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэклэкло куулыкъу интернет-сайтэу <http://www.adygheya.ru> зыфиорэм ригъэханэу.

2.2. Официальнэу кызыыхаутырэ нэуж мафэм нахьыбэ темышлэу унашъом икопие Адыгэ Республикэм и Лышхъээрэ Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинетрэ я Администрации Іэклигъэханэу.

2.3. Мы унашъор федеральнэ къэралыгъо бюджет учреждениеу «Росреестрэм и Федеральнэ кадастрэ палатэ» Адыгэ Республикэмкэ икъутамэ Іэклигъэханэу.

3. Официальнэу кызыыхаутырэ мафэм щегъэжьагъэу мы унашъом куячэе илэ мэхъу, правэм ыльэныкъокэ зэфыщтыклэхэу 2017-рэ ильэсүм щылэ мазэм и 1-м кыщегъэжьагъэу азыфагу иль хуугъэхэм альээсэй.

Комитетын итхъаматэу И. П. БОЧАРНИКОВА
къ. Мыекъуапэ, шэклогъум и 16, 2020-рэ ильэс N 324

Адыгэ Республикэм мыльку зэфыщтыклэхэмкэ и Комитет иунашъу

Адыгэ Республикэм мыльку зэфыщтыклэхэмкэ и Комитет 2018-рэ ильэсүм тыгъэгъазэм и 25-м ышыгъэ унашъоу N 359-р зытетэу «Адыгэ Республикэм ипсэупшэхэм ячыгъухэм ахэхъэрэ чыгу ыаххэм якадастрэ уасэ гъэнэфэгъэнэмкэ и Комитет 2016-рэ ильэсүм шэклогъум и 25-м ыштэгъэ унашъоу N 276-р зытетэу «Адыгэ Республикэм ипсэупшэхэм ячыгъухэм ахэхъэрэ чыгу ыаххэм якадастрэ уасэгээ кіэххэр ухэсигъэнхэм ехыллагъо зыфиорэмкэ аухэсигъэхэм зэхъокыныгъэхэр афэшыгъэнхэм фэгъэхыгъэм» зэхъокыныгъэ фэшыгъэнхэм ехыллагъ

1998-рэ ильэсүм бэдзэогъум и 29-м аштэгъэ Федеральнэ законуу N 135-р зытетэу «Уасэм игъянэфэн епхыгъэе Іоффхэр Урысые Федерацием зэрэшьизэрахъэхэрэм ехыллагъо зыфиорэм диштэу, 2016-рэ ильэсүм мэлыльфэгъум и 11-м ашыгъэ къэралыгъо контрактим кыышыдэлтигээ пшъэрэльхэр гъэцэклэгъэнхэм тэгээпсихъагъэу, пшъэдэкъижъэу ыхырэмкэ гъунэпкэ гъэнэфагъэ зиэ обществэу «КО-ИНВЕСТ» зыфиорэм 2018-рэ ильэсүм тыгъэгъазэм и 12-м ышыгъэ унашъоу N 414/18-р зытетыр ыаубытыпэ кызыыфэсшыгээ **унашъо сэшы:**

1. Адыгэ Республикэм мыльку зэфыщтыклэхэмкэ и Комитет 2018-рэ ильэсүм тыгъэгъазэм и 25-м ышыгъэ унашъоу N 359-р зытетэу «Адыгэ Республикэм ипсэупшэхэм ячыгъухэм ахэхъэрэ чыгу ыаххэм якадастрэ уасэ гъэнэфэгъэнэмкэ и Комитет иунашъоу N 276-р зытетэу

«Адыгэ Республикэм ипсэупшэхэм ячыгъухэм ахэхъэрэ чыгу ыаххэм якадастрэ уасэгээ кіэххэр ухэсигъэнхэм ехыллагъо зыфиорэмкэ аухэсигъэхэм зэхъокыныгъэхэр афэшыгъэнхэм фэгъэхыгъэм» зэхъокыныгъэ фэшыгъэнхэм унашъом ия 3-рэ пункт мыш тетэу къэтгэгъэнэу: «3. Официальнэу кызыыхаутырэ мафэм щегъэжьагъэу мы унашъом куячэе илэ мэхъу, правэм ыльэныкъокэ зэфыщтыклэхэу 2017-рэ ильэсүм щылэ мазэм и 1-м кыщегъэжьагъэу азыфагу иль хуугъэхэм альээсэй.».

2. Адыгэ Республикэм мыльку зэфыщтыклэхэмкэ и Комитет иотделуу кадастрэ уасэм игъэнэфэнэ аукционхэм язэхэшэнэ афэгъэзагъэм:

2.1. Мы унашъор гъэзетхэу «Советскэ Адыгейимрэ» «Адыгэ макъэмрэ» къащхиутынэу, Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэклэкло куулыкъу интернет-сайтэу <http://www.adygheya.ru> зыфиорэм ригъэханэу.

2.2. Официальнэу кызыыхаутырэ нэуж мафэм нахьыбэ темышлэу унашъом икопие Адыгэ Республикэм и Лышхъээрэ Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинетрэ я Администрации Іэклигъэханэу.

2.3. Мы унашъор федеральнэ къэралыгъо бюджет учреждениеу «Росреестрэм и Федеральнэ кадастрэ палатэ» Адыгэ Республикэмкэ икъутамэ Іэклигъэханэу.

3. Официальнэу кызыыхаутырэ мафэм щегъэжьагъэу мы унашъом куячэе илэ мэхъу, правэм ыльэныкъокэ зэфыщтыклэхэу 2017-рэ ильэсүм щылэ мазэм и 1-м кыщегъэжьагъэу азыфагу иль хуугъэхэм альээсэй.

Комитетын итхъаматэу И. П. БОЧАРНИКОВА
къ. Мыекъуапэ, шэклогъум и 19, 2020-рэ ильэс N 330

